

Streszczenie

Cantus firmus w twórczości organowej Krzysztofa Grzeszczaka.

Omówienie zagadnienia z perspektywy wykonawczej

Celem autora prezentowanej pracy doktorskiej jest omówienie zagadnień wykonawczych twórczości organowej Krzysztofa Grzeszczaka (1965) na przykładzie wybranych utworów zainspirowanych śpiewem gregoriańskim lub pieśnią kościelną. Kompozycje Grzeszczaka wyróżniają się współczesnymi środkami kompozytorskiej wypowiedzi, ale nie odchodzą od wielowiekowej tradycji literatury organowej w zakresie formy, notacji i oznaczeń wykonawczych. W niniejszej pracy poddano je ogólnej analizie pod względem wykonawstwa i rejestracji.

Na niniejszą rozprawę składają się: dzieło artystyczne utrwalone na nośniku CD, a także jego opis.

Prezentowana praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, bibliografii i aneksu. W pierwszym rozdziale przedstawiono kontekst historyczny techniki *cantus firmus* i ukazano sposób traktowania melodii źródłowej w kompozycjach organowych na przestrzeni wieków. Drugi rozdział poświęcono współczesnej twórczości organowej wybranych kompozytorów z XX i XXI wieku, którzy jako inspirację czy bazę dla swoich kompozycji wykorzystywali śpiew gregoriański lub tradycyjne pieśni chrześcijańskie (katolickie albo protestanckie). W rozdziale trzecim zawarto rys biograficzny Krzysztofa Grzeszczaka oraz ogólną charakterystykę jego twórczości. Szczególną uwagę zwrócono na organowe dzieła kompozytora (w szczególności solowe utwory). Czwarty rozdział zawiera analizę utworów organowych Krzysztofa Grzeszczaka opartych na pieśniach kościelnych lub chorale gregoriańskim i użytych jako *cantus firmus* (utrwalonych na płycie CD). Podkreślono w nim zastosowane przez kompozytora środki i scharakteryzowano sposób ich realizacji. W piątym rozdziale znajdują się zagadnienia estetyczno-wykonawcze kompozycji organowych, analizowanych w rozdziale IV, takie jak: dobór instrumentu, rozczytanie materiału muzycznego, jego opanowanie oraz interpretacja, rejestracja, artykulacja, agogika i odpowiednie frazowanie.

Do pracy dołączono aneks, który zawiera katalog kompozycji Krzysztofa Grzeszczaka powstałych do czasu złożenia niniejszej pracy. Został on podzielony według nurtów twórczości kompozytora.

Autor wyraża nadzieję, że praca ta przybliży postać Krzysztofa Grzeszczaka i jego dorobek kompozytorski oraz wniesie wiele cennych wskazówek dotyczących interpretacji i wykonawstwa jego utworów.

Słowa kluczowe: Krzysztof Grzeszczak, organy, *cantus firmus*.

Summary

***Cantus firmus* in the organ work by Krzysztof Grzeszczak.**

Discussion of the issue from the perspective of performance

The author's goal in the presented doctoral thesis is to discuss issues concerning performance of the organ work by Krzysztof Grzeszczak (1965) using the example of selected organ pieces inspired by Gregorian singing and church songs. His compositions are outstanding by their modern ways of composer's expression, however, they do not depart from the centuries-old tradition of organ literature in terms of form, notation and performance markings. The author makes a general analysis of them in terms of performance and registration.

This dissertation consists of an artistic work recorded on a CD as well as its description.

The thesis is organized into the Preface, five chapters, the Conclusion, Bibliography and the Appendix. In the first chapter, the author presents the historical context of the *cantus firmus* technique and demonstrates the way of treating the source melody in organ compositions over the centuries. The second chapter presents modern organ work of selected composers of the 20th/21st centuries who used Gregorian singing or traditional Christian songs (Catholic or Protestant) as an inspiration or basis for their compositions. In the third chapter, there is an outline of Krzysztof Grzeszczak's biography and a general characterization of his output. The author of the dissertation focuses his attention mainly on the composer's organ works (especially on the solo pieces). The fourth chapter contains analyses of K. Grzeszczak's organ compositions based on church songs or on the Gregorian chant and utilized as *cantus firmus* (recorded on a CD). The author of the thesis directs his attention to the composing means used and the way of their realization. The fifth chapter includes the aesthetic and performance issues of the organ compositions analyzed in Chapter Four, such as instrument selection, reading and learning of the musical material, as well as interpretation, registration, articulation, agogics and proper phrasing.

The Appendix contains the catalogue of Krzysztof Grzeszczak's compositions written until the time of submission of this thesis. It has been divided according to the currents in his work.

The author expresses his hope that the thesis will introduce the person of Krzysztof Grzeszczak and his composing output, and that it will provide many valuable tips on the interpretation and performance of his pieces.

Key words: Krzysztof Grzeszczak, organ, *cantus firmus*.